

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 73. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septem-
man: joi'si si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditu-
ra pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiulu prenumerati-
unei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Insertele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere
mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 16/28 Septembre. 1865.

Dupa o impertasire oficiosa, scirea din „Tel. Rom.“ Nr. 71
din 1/21 Septembre 1865 :

„Districtulu Fagarasiului aru fi predatau Capitanului su-
premu Cavaleru de Puscariu unu protestu contr'a conchiamă-
rei dietei“

e cu totulu neintemeiata.

Manifestu imperatescu.

Cătra popórele mele.

A conservá puseitiunea monarchiei cá potere, prin o trac-
tare comuna a problemelu celoru mai inalte de statu, si a a-
securá unitatea imperiului pre lánge respectarea diversitáti ei pár-
tiloru lui componinte si a desvoltárei loru istorice — acést'a e-
ste cugetulu principale, care au aflu espressione in diplom'a
Mea din 20 Octobre 1860 si care Mi va fi si de aci inainte
conducatoriulu Meu cátra binele supusiloru Mei credinciosi.

Dreptulu popóreloru de a conlucrá decidiendu prin repre-
sentatiuni legale la legislativ'a si manipularea finantielu, a-
césta chizasia secura prosperárei intereselu imperiului si a
tieriloru e serbatoresce garantata si nerevocabilu satorita.

Form'a esercitárei acestui dreptu o au desemnatu legea
principala, despre representatiunea imperiala publicata cu pa-
tent'a Mea din 26 Fauru 1861, iara in alu siéselea articulu
alu memoratei patente amu publicatu complessulu in tregu
alu legiloru principale precedente, rechiamate in viétia si nou
emisse.

De a dá viétia acestei forme, de a formá unu edificiu
armonicu de constitutiune, s'au incredintiatu liberei con-
lucrári a tuturoru popóreloru Mele.

Cu via recunoscintia potu numai amintí de impregiurarea,
cum o parte mare a imperiului au fostu gat'a a ascultá vocea
Mea si a tramite in unu siru de ani representantii sei in
capital'a imperiului, spre a deslegá probleme de mare insem-
nate pe campulu dreptulu si a economiei de statu si nationale.

Intentiunea Mea in sa carea o conservu neschimbata si ca-
rea oferesce intereselu statulu in tregu garantia secura, prin
formarea dreptulu amesuratu constitutiunei, care formare si
afla puterea si insemnatatea in liber'a participare a totu-
roru popóreloru — au remasu neimplinita.

O mare parte a imperiului de-si acolo inca batu animi
calde si patriotice au perseveratu standu departe de activitatea
legislativa comuna, cautandu a-si intemeiá temerile sele de
dreptu pre diversitatea hotaririloru a celoru legi fundamentale,
cari in complessulu loru, tocm'a forméza constitutiunea im-
periului.

Detori'a Mea de regentu Me opresce, de a mai descon-
siderá unu faptu, care impedece realisarea tendintiei Mele a-
plecate spre desvoltarea unei libere vieti constitutiunale si ca-
rele amenintia fundamentulu dreptulu tuturoru popóreloru; pen-
truca si pentru tierile acelea, care nu se tinu de corón'a un-
guresca, indreptatirea la comun'a legislativa e inradacinata numai
in acelu terenu, carele in articulu VI alu patentei e de-
semnatu de constitutiune a imperiului.

Pe cátu tempu lipsesce conditiunea fundamentala a unu
complexu plinu de viétia de legi fundamentale, armonia cea
chiaru cunoscuta a pártiloru ei componinte, pe atát'a tempu
nici opulu celu mare si de securu promitiatoriu de binecu-
ventare a unei formatiuni constitutiunale durátore pentru im-
periu nu póte deveni faptu.

Pentruca acum sa corespundu cuventulu Meu imperatescu,
pentruca forme sa nu se sacrifice esenti'a, amu decisu a pa-
si mai intáiu pe calea intielegerei cu representantii legali ai
popóreloru Mele din partile resaritene ale imperiului si de a
propune precum dietei unguresci asiá si celei croate diplom'a
din 20 Octobre 1860 si legea fundamentala despre represen-
tanti'a imperiala publicata cu patent'a din 26 Fauru 1861.

Considerandu in sa, ca dupa dreptu este cu nepotintia,

de a face cá un'a si aceea si hotarire pentru o parte a imperiu-
lui sa fia obiectu de desbatere, pecandu in acelasi tempu aceea si
sa fia privita in celelalte parti a imperiului cá lege obligátore —
Me vedu silitu de a sistá activitatea legi despre representan-
tia imperiala cu acea espressa dechiaratiune, ca Mi reservu
de a asterne rezultatele desbateriloru dela representatiunile a-
celoru regate resaritene, déca cumva ele aru cuprinde in sine
o modificatiune a mentiunateloru legi, impacátore cu esistin-
tia unitaria si cu positiunea imperiului cá potere — inainte
de decisiunea Mea, representantiloru legali a celorlalte ré-
gate si tieri, spre a ascultá si considerá si pronuciamentulu
loru de asemenea ponderositate.

Potu numai sa deplangu, ca pasulu acest'a neincungiu-
rabilu aduce cu sine o sistare si in activitatea con-
stitutiunala a senatulu imp. angustu, in sa complessulu or-
ganicu si egal'a valóre a tuturoru decisiuniloru fundamentale
ale legi pentru intrég'a activitate a senatulu imp. face cu ne-
potintia o despartire si o sustinere partiala a activitáti ei legi.

Pecátu tempu representanti'a imperiului nu este adunata,
problem'a regimulu Meu va fi, a duce in dephnere tóte me-
surile care nu suferu amanare si cu deosebire acele, care suntu
poruncite in urm'a intesesselu finantiale si economice.

Liberu e drumulu, carele pelánge observarea dreptulu
legitimu duce la intielegere, déca — ce asteptu cu tóta in-
crederea — consideratiunea popóreloru Mele, cátra care cu in-
credere se indrépta acestu cuventu imperatescu, va fi condusa de
unu simtiu sacrificatoriu si impacatoriu si de o petrunere matura.

Vienna 20 Septembre 1865.

Franciscu Iosifu m. p.

Conchiamarea dietei Ungariei.

Rescriptulu reg. cátra Consiliulu de

Locutintia reg.

Noi Franciscu Iosifu I. s. c. I. s. c. I.

Indemnatu de dorint'a viia a inimei Nóstre parintesci
de a ajunge cátu mai eurendu la o deslegare legale a cestiuni-
loru pendinti de dreptulu publicu si a altor'a de mare impór-
tanta, cari atingu binele spriritualu si materialu alu iubitului
Nostru regatu Ungari'a, luandu in consideratiune seriósa con-
ditiunile de viétia ale monarchiei Nóstre in tregi si interesele
tieri, amu decisu a conchiamá diet'a ungrésca pentru 10
Decembre 1865 in liber'a Nóstra cetate reg. Pest'a, si in pri-
vinti'a alegeriloru sa se aplice regulamentulu electorale incuvi-
intiatu de Noi prin resolutiunea din 7 Ianuariu 1865.

In pré'nalt'a Nóstra potere regésca aflamu cu cale a incu-
viintiá prégratosu ca comitetele comitatense desfiintiate in urma-
rea biletulu Nostru de mána dela 5 Novembre 1861 si corpo-
ratiunile representátore ale cetátiloru libere reg. sa se con-
chiamé in loculu adunáriloru generali prevedute prin § 7 art.
V. din 1848 spre constituirea cercuriloru alegátorie si a co-
missiuniloru centrali electorale, si prin acést'a ve ordinámu
vóue si ve demandámu cá sa ve tincti de detorintia a face
de locu dispusetiunile legali necesarie pentru efeptuirea
alegeriloru.

Cátra cari altmintrea s. c. I.

Rescriptulu reg. cátra jurisdictiuni.

Noi Franciscu Iosifu s. c. I. s. c. I.

Indemnatu de acea dorintia sincera a inimei Nóstre pa-
rintesci nisuitória spre fericirea popóreloru Nóstre, cá prin au-
guratiunea Nóstra reg., prin incoronarea serbatoresca si prin
edarea diplomei inaugurala sa intarimu totu mai multu acea
legatura de amóre, ce ne léga de iubit'a Nóstra Ungaria, —
deschidemu de nou terenulu acelu, pre care cu staturile tieri
si cu representantii ei sa ne potemu consultá si sa potemu
face legi salutarie mai nante de tóte despre relatiunea impru-
mutata a tiereloru ce se tinu de corón'a santulu Stefanu, glo-

riosului Nostru antecesore apostolicu, — despre deslegarea drepta și cuviincioasă, și chiar de aceea durabile, a cestiunilor pendinti de dreptulu publicu, amesuratu relatiunilor mai noue schimbate esentialmente, și despre consonanța in care au a se aduce drepturile constituționale ale iubitei Nostre Ungaria cu pretensiunile nerefusabili ale esistenței și pusetiunii că potero a imperiului.

Spre scopulu acestia, — și ca dupa deslegarea ferice a susnumiteloru cestiuni anteriore, sa Ne potemo consultă dupa dorintia inimei Nostre parintesci cu staturile credincioase ale iubitei noastre Ungaria și ale părților adnessate și cu reprezentantii ei despre dispusetiunile legali cuprinse in pregratosulu Nostru rescriptu conchiamatoriu dela 14 Fauru 1861, precum și despre altele spre immultirea fericii țierei, innaintarea intereselor spirituali și materiali, și alte numeroase de mare importantia cari tutescu la immultirea binelui publicu și nu pot suferi amanare, — amu decisu a ordină și a publică dietă comuna pentru diu'a de 10 Decembre an. 1865, care e a douăa domineca in postulu Craciunului, in cetatea Nostra libera regesca Pest'a, carea din gratia lui Domnedieu o vomu deschide și o vomu conduce in propria person'a Nostra.

Dreptaceea demandandu-ve voua cu seriozitate, ve impunemu pregratosu, camea in numitulu locu și tempu fără exceptiune trebuie sa tramiteti din sinulu vostru deputati dupa regulamentulu electoral publicatu pre has'a art. V din 1848, barbati iubitori de pace și linisce, cari sa-si țina de detorintia a fi de fatia la numit'a dieta, și acolo sa se intielega mai apriatu, sa se svatuiesca și sa desbata cu ceilalti prelati și baroni, cu staturile și reprezentantii Ungariei și a le părților adnessate despre gratioasele Nostre intentiuni și propuneri, cari tutescu numai la fericea țierei, sustinerea și inflorirea eii. Cătra voi altmintrea remanemu aplecati cu gratia Nostra ces. reg.

Datu in capital'a imperiului Nostru Vienn'a, in Austri'a, in diu'a a 17 Septembrie, anulu Domnului 1865.

Franciscu Iosifu m. p.

Georgiu Mailatu m. p.

Ioanne Barthos m. p.

Sabiu 15 Sept. Astadi furămu marturi unei serbatori forte insufletitoare. Scimu ca s'au inceputu cursulu clericalu și pedagogicu de vre-o câte-va dile. Seminariulu inse, care pre unii din elevi îi prevede pre lângă invetiaturile cari se predau acolo cu quartiru și costu, iara pre altii numai cu invetiaturi, și carele astadi pasiesee in alu doilea anu alu vietiei sele asiă dupa cum se afla acum — inca nu avea patronu. Dupa sfatulu și intiepciunea Inspectoratului supremu seminariulu s'au dobanditu de patronu pre Sântulu Nichit'a carele au stralucitu ca crestinu infocatu pe la finea seculului alu 4-lea aici pe locurile nostre. Diu'a acestui patronu se sərbéza de biserie'a ortodoxa in diu'a de astadi in totu anulu, din care indemnu și chiamarea sântului Duchu pentru clericii și pedagogii institutului și pentru totu personalulu seminariulu s'au tinutu astadi.

Ceremonia se incepù la 8 ore cu Utrenia și Liturgia sub carea din urma se facù rugaciunea chiamarei s. Duchu, carea se celî de cătra pontificantele P. Directoru Ioann Hanni'a din genunchi. Dupa finirea Liturgiei PP. Professori parte investiti cu hainele bisericesci mersera dimpreuna cu tinerimea pedagogico-teologica in processiune pâna in sal'a cea mare a seminariului, unde se facù sântirea apei și apoi cea a iconei patronului. In legatura cu sântirea iconei și redeschiderea prelegerilor se rostî de cătra mentionatulu P. Directoru unu cuventu plinu de invetiatura pentru tinerime, care cuventu, ni-aru placé a lu puté publică in tóta estinderea lui. In fine s'au cititu legile institutului. — Dupa terminarea acestei solemnități professorii in corpore cu Directorele in frunte s'au dusu la Escel. Sea Directorulu supremu de-si au luat binocuventare de inceperea anului scolasticu.

Clusiu 14 Septembrie. Trece și septeman'a sgomotoasă. Alergaturile de cai se ispravira și cu ele și voiosia cetății. Nu ve va interesă a sci cine a castigatu premiele, nu cine a umplutu casin'a magnatiloru, cine a datu și a jucatu la baluri și de aceea trecemu peste aceste, că sa venimu la cele ce ne intereseze și pe noi mai tare. Din fisanii cei reactivati se dice ca pâna acum'a aru fi ocupatu numai trei posturile, însă nu fără lefa. Si deca e adeveru ca modulu de alegere și terminulu alegerii deputatiloru la diet'a din 19 Nov. s'a lasatu in bun'avointia și intiepciune a acestoru demnitari, apoi despre rezultatu potemu fi siguri. Listele regalistiloru spunu ca s'aru fi asternutu dela Guvernu locuriloru mai inalte, și s'aru fi propusu toti aceia, cari au figuratu că atari in diet'a din 1848 și 1863. Septeman'a trecuta muri aicea Iosefu Pataki fostulu consulu alu cetății Clusiuului la an. 1861 care apoi schimbandu-se relatiunile s'a retrasu la an.

1862, și fu ingropatu cu mare pompa, ba potemu dice, cu o demonstratiune, fiindca in densulu a fostu salvatu principiulu constitutionalu. Aci se pôte dice, ca petrecerea s'a facutu dela opinea pâna la vladica, căci și tieranii din suburbii in ismene duceau facile aprinse.

De vre-o două dile se latî faim'a pe aici, ca se tiparesce o brosiura anonima romanésca in care autorulu, seu cum vreau unii se scia, auctorii ei tragu cu nuele gilave peste listele deputatiloru romani din diet'a din Sabiu, și ceru că amplotiati Români sa se lase de a mai face politica, ci acestia sa li o lase loru. Nu scimu ce programa ne va dá acea brosiura, atât'a inse e adeveratu, ca deca vre-unu Român sub scutul magiarescu, dá man'a s'a, că sa infereze pe fratii sei, pentru ca au fostu credinciosi Mai. Sele Imperatului și a ascultat de voce s'a pre'nalta, atunci unulu, că acel'a putinu serviliu va face și Magiariiloru, care acum'a lu voru intrebuintia de unel'ta, apoi la vremea vremei i va dá cu piciorulu. Ci se asteptămu insasi brosiur'a, care curendu are sa circuleze. Esc. Sea D. Eppu cat. inca a sositu aicea, că sa-si cuprinda loculu in Consiliu. Dela Nasendu a plecatu o deputatiune condusa de D. Vicariu generalu Macedonu, ca se solicitéza la Mai. Sea pentru muntii revindecati. — Ore cei din regimentulu 1 misicase? —

„Concordia“ aduce urmatorea corespundintia:

Târgulu muresianu 1865. 17 Sept.

Diet'a transilvana este pe 19 Nov. 1865. in Clusiu defipsa, și cea din Sabiu desfiintata, — congressu netionalu pentru un'a contielegere in privint'a alegeriloru nu se va conchiamă — este dara de lipsa: 1. că toti aceia cari suntu indreptătiți a alege deputatu sa prevegieza că sa se conscrie in list'a alegatoriloru. 2. că toti indreptătiți sa mērga cu documintele sele la loculu alegerii. 3. acolo sa se invoiesca toti in unulu séu doi individi — dupa cum va fi numerulu alegendiloru deputati; pasii acestia suntu de lipsa pentru că sa pōta Români infrānge calumniele neamiciloru, cari au dīsu ca Români la alegerile din 1863 au fostu amagiti cu promissiuni comunistice — și de aceea au alesu numai Români — și nu și magiari — acum'a dara au lipsa Români de a da dovedi ca suntu marturi pentru o vietia constitutională.

Ca deputati nu suntu de a se alege membrii Guvernului ai a Tablei reg. pe cum nici Comitii și Capitani supremi — fiindu acestia membrii ordinari in intielesulu legiloru anulii 1791.

Candidatii potu fi pentru comitatulu Clusiuului Ananie Pop, Iacobu Mog'a, și Iosefu Hoszu, pdntru comitatulu Turdei Doctoru Ratiu, Vasiliu Mog'a, și Elia Vlass'a, pentru Doboc'a Bohetielu Mihaila, Barboloviciu, și Popu Aless'a, pentru Solnocu interiore Manu Gavriilu, Bilciu, și Iosefu Lemény — in celelalte comitate veda preotii și inteligentii mireni, și silēsca a se uni in 2 persoane dinstinse, — și nu uite ca diet'a e in Clusiu. — De ne voru succede alegerile, amu sustinutu onōrea alegeriloru din 1863 prin ne amicii nostri atât'a calumniate.

Ce voru face alesii depntati in Clusiu, acum nu e vorba, — Domnedieu care n'a lasatu a peri natiunea romana in timpii cei de proba, i va indreptă și acum'a.

Rogatiunile loru prin preotii le va ascultă Domnedieu.

Suntu rogate tōte gazetele române a primi aceste sire in colōnele sele. D. M.

Csernegyház (lānga Timisiōr'a) in 6 Septembrie. In numerulu 65 alu st. jurnalulu „Tel. Rom.“, unu d. coresp. din Resinari ne facù o mica descriere despre insemnatarea festivității dilei din 15 Augustu a. c. care s'au serbatu in acelu Opidu cu ocaziunea sântirei noalui Episcopu alu Caransebesiuului Ioanne Popasu. Referat'a aceea au implutu de bucuria inimelē toturoru cetitoriloru și ascultatoriloru, precum și pre a noastră: pentru manifestarea carea au avut'o fratii nostri Români ardeleni in acea di de mare insemnatare. Simtiulu celu plinu de bucuria interna inneacă glasulu cititorului, iara lacrimelē care se storceau din ochi, undau fōi'a st. jurnalulu. Ascultatorii ce erau de fatia oftau de bucuria, și cu ochii scaldati in lacrimi, se uită unulu la altulu, ne mai potendu de bucuria apesătoare din lontru a mai vorbi ce-va despre evenimentulu celu importantu de acolo!! care la noi Români orientali din Banatu au fostu și este ne mai auditu. Ba, de aru fi trecandu vre'unu strainu, căruia nu i-aru fi fostu cunoscuta caus'a inundărei lacrimeloru, și vedindu budiele care fără voi'a loru vibrau, ca candu aru fi fostu miscate de electrica, a buna-sēma acelu calatoriu usioru aru fi cugetatu, ca cititorulu acelei foi anuntia poporului adunatu vre-o faima superatōre; dar, nici decum nu iar fi potutu trece prin minte, ca acele lacrimi și oftări se facu fără voia, séu fără de a fi vre-o cauza intristaciōsă, ci caus'a acelor'a au fostu impressiunea acelu evenimentu de mare insemnatare, noua Româniloru din

Banatu, că celor'a ce de unu seculu și jumetate, nunumai ca asiá felu de festivitate bisericésca ne-amu potutu invrednici a vedé in limb'a materna; ba nici unu Episcopu romanu, care sa fia facutu baremu celu putínu pentru in florirea bisericeii, și inaintarea poporului intru propasirea culturii și literaturii române.

Credemu, ca frati Români ardeleni și ungueni se bucura, se potu și bucurá de vederea atátoru festivității bisericesci și nici ca póte fi altcum, căci densii dintre totu poporulu român, care se afla sub blandulu sceptru alu casei domnitóre din Austri'a au fostu și suntu cei mai fericiți, dar suntu și laudabili, ca cu energia eroicesce s'au luptatu in contr'a supremației ierarchiei serbesci, pastrandu-si celu mai scumpu tesauru natiunalu adeca Metropolitu și Episcopu din sinulu natiunei lor.

Credemu, ca frati Români din Banatu, cari se afla in padit'a de Domnedieu și renoit'a Eparchia a Caransebesiului, mai mare bucuria au decâtu și cei din Ardealu și Ungari'a, pentruca drépt'a pretensiune și strigare lor au strabatutu inim'a dreptului monarchu, dandu-le audiu, le-au implinitu dorirea, ca le-au infintiatu și sanctiunatu Eparchi'a separata de cea serbésca, au incoronat'o cu unu Archiereu, cu care e-liberatorulu natiunei române dreptulu și gloriosulu între monarchi Franciscu Iosifu I. nu aru fi potutu mai bine nimeri, că cum' au nimeritu cu denumirea acestui barbatu bravu și zelosu, precum pentru tronu, asiá și pentru natiune și biserica, credinciosulu dinastiei imperatesci, mangaitorulu și in floritorulu natiunei române, fundatorulu museloru scientificé, amatulu și de multu doritulu barbatu alu natiunei române Ioanne Popasulu, pre carele bunulu Domnedieu sa-lu tina sanetosu și cu dile indelungate! —

Dimpreuna cu unu amicu alu meu fuii felicitatu cu ocaziune binevenita a face in septemân'a trecuta o excursiune in pártile medinoptiane ale Banatului și mai cu séma in comitatulu Torontalului și a Timisiórei, unde avuiu ocaziune, de a conversá și conveni cu multi preoti și lumeni, cari tocm'a erau interesati de un'a și aceeași cauza. —

Credea on. publicu cititoriu ca toti suntu surprinsi de despartirea facuta a unui trupu mare și compactu, precum suntemu noi Români din dieces'a Timisiórei, apoi se ve mirati, ca toti asemenea opiniune și interessu au, că și noi cesti din jurulu Timisiórei: ca totu clerulu și poporulu se bucura numai de actulu celu importantu din 6 Iuliu a. c. cu care bunulu monarchu ne mantuí de procedurile turcesci (!) ale Consistoriului serbescu din Timisiór'a facute (dela in departarea santieniei Sale D. Patriarchu Samuilu Masirevics) cu docentii, cu preotii și cu secularii, de unu fanariotu și unu renegatu, că dictatoriu a acelui Consistoriu — dar dicitu de alte bucurii și bunatáti spirituale noi amu fostu și suntemu in desmemoratele comitaturi cei mai lipsiti și asupriti; de a vedé in sa ca frati ardeleni și ungueni vre-o festivitate in limb'a româna, nu-i nici vorba. —

Ca noi cá Români in aretatele comitaturi din seculi amu fostu victima este destulu de cunoscutu, apoi punete in mirare amate cititorule! ca și acum'a in epoc'a an. 1865 iarasi aceia amu remasu. Noi amu fostu cei d'antáiu și mai aproape, cari amu portatu jugulu suprematicu a ierarchiei serbesci, noi amu patimitu și patimim și astadi de ból'a mistificaciósá, noi amu fostu și suntemu totdeun'a in calea corifeiloru Serbi, și la tóta ocaziunea lor binevenita i-amu avutu de proditori; martori ne suntu suspensiele și arestările de preoti, docentii și lumeni din an. 1848/9. Noi amu trebuitu sa fimu martiri, pentruca amu uritu mistificaciunea, pentru care portare, din nici o parte de pamentu locuitu de Români in monarchi'a austriaca, n'au patimitu, seculari, docentii și preoti români persecutiuni, arestári, dar și condamnári, precum au patimitu cei din dieces'a Timisiórei și tóte acelea le-amu potutu usioru portá, fiindca eramu compactu eramu unu trupu tare și mare, eramu multi luptatori la unu locu, iara acum'a suntemu in dóne despartiti, amu remasu putini luptatori, acum'a mai usioru ne potu inimicii natiunei nóstre persecutá, mai vertosu ca nu avemu aperiatoriu sufletescu, care precum in cele spirituale asiá și in cele politicesci trebui sa ne apere, și la casu pripitu, preotiloru și poporului asupritu, cu greu le este din caus'a speseloru care trebue sa le faca cu darea la vámi și poduri caletorindu, sa-si caute mangaierea la Aradu și Caransebesiu, cersindu ajutoriu dela on-consistorii. —

Preste tóte, totusi suntemu încátu-va mangaiati, ca cu ajutoriulu lui Ddieu și a monarchului suntemu scapati de ierarchi'a serbésca, suprematica, și suntemu anesati provisoriu la eparchii curatu române. Acésta mangaiere a nóstra, are totu poporulu român de a multiamí Il. Sele D. Andreiu Mocioni de Foenu, carele dimpreuna cu barbatii de incedere dto 28 Februaru a. c. au immanuatu in scrisu dorirea poporului banatianu, in caus'a infintiarei unei Episcopii romanesci, la

Congressulu serbescu din Carlovitiu, și Il. Sele D. Comissariu regescu Philippovics a cărei resultatu crís'a ministeriala, prin carea au trebuitu sa se declareze trebile bisericesci: fiindu Ministeriulu celu nou ocupatu cu conchiamarea dieteloru și cu alte trebi politicesci, in sa sperámu ca dupa finirea acelor'a vomu capetá Episcopu romanu in capital'a Banatului.

Acést'a se afirméza din cuvintele maiestaticé, care in diplomele imperatesci suntu date in 8 Iuliu a. c. pentru Eparchi'a Aradului și a Caransebesiului, in care gloriosulu monarchu Franciscu Iosifu I. la punctulu III. in ambele diplome apriatu dice: „Care impartire și marginire dupa-ce se va face, poruncim sa se tina strinsu in viitoriu, pâna candu séu prin voi'a nóstra, séu prin voi'a urmatoriloru nostri se va hotari altu felu etc. din care cuvinte imperatesci ne bucurámu, cunoscendu ca petitiunea data de Ilustrulu nostru barbatu plenipotentiatu, au avutu valóre la inaltulu tronu imperatescu, ca resultatulu urmatoriu se socotesce din cuvintele Mai. Sele, ca din acele vederatu se intielege ca monarchulu in acele diplome au reservatu luisi și urmatoriloru lui dreptulu de a infintia și sanctiuná Episcopii'a româna in centrulu Banatului. —

Deci cunoscandu noi zelulu și simtiulu celu parintescu, care Il. Sele PP. Eppi a Aradului Procopie Ivacicovicu și a Caransebesiului Ioann Popasulu au cátra poporulu român, tare sperámu ca pâna la infintiará Eppiei, umilit'a rogare carea curendu va urmá din partea filoru sufletesci din impartit'a dieces'a a Timisiórei indreptat'a cátra SS. Loru, in privint'a reinfintiarei unui Consistoriu romanescu in capital'a Banatului va fi binepriimita, și ca ambii Archierei, voru intreveni la Escellenti'a Sea P. Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a, și tare nisúmu, ca acestu mare Archipastoru care cu inalt'a Sea intielepiciune multe bunatáti au facutu amatei Sele natiuni, — suntemu convinsi Români din dísolat'a dieces'a — și acésta a nóstra pretensiune nu o va dá uitárei, ci curendu va mijloci la inaltulu tronu imperatescu pentru infintiarea unui Consistoriu, care sa fia filialu Eparchiei Caransebesiului, precum e celu dela Oradea mare, la a Aradului.

Si pentruca acestu Consistoriu sa aiba mai mare vadia, intielepitesce aru fi, déca s'aru donumí dela loculu competentu unu Archimandritu, cáru'i sa i se deie presidulu. Cu acésta egoismulu protopopescu s'aru umili, dar intrigile și simoni'a inradacinata in unii Protopopi dela centru cari inca de acum'a se lauda ca P. S. D. Episcopu alu Aradului li-aru fi promis presidulu, a buna séma s'aru stárpí cu totul. Acést'a e dorire comuna. Noi dorim Consistoriu tocm'a in capital'a tieci, din causele mai susu aretate: dar mai virtosu luandu in consideratiune noi și greutatea sarcinei, cu carea este impoveratu Il. Sea d. Eppu alu Aradului, cu latit'a Sea dieces'a cu dóne Consistorii, apoi mai anesandu-i-se și 6 protopopiate din Banatu, vedemu ca acea sarcina pentru Il. Sea e fórté ponderósá; acést'a au constatatu singuru D. Eppu candu au fostu intempinat in Totu-Varadi'a, și salutatu cu o placuta cuventare din partea clerului Banatianu, prin laudatulu preotu Partenie Gruiescu Parochu Capolnasiului, și cá respunsu, la acea au datu, ca abia e suportabila acea sarcina. De unde deducemu noi și ne intarim in credint'a, ca drépt'a nóstra dorire cu placere o va și primí, din cause binecuventate. Ca luandu Il. Sea in consideratiune greutatea sarcinei cu care e impoveratu de o parte, de alta parte luandu Il. Sea in consideratiune și in parintesc'a prejudecare, suferintiele, neplacerile, și greotátile clerului și a poporului din Banatu, care trebue sa le suferé prin acésta despartire și anesare la Eparchii din alte provincii, precum e cea dela Aradu preste Muresiu in Ungari'a, și cea din confinea militara, avemu sperantia, ca nu ne va lasá din cause mai susu aretate, ca cautandu noi mangaiere sufletésca, sa alergámu dupa aceia la locuri asiá in departate, ci neintardiatu drépt'a și umilit'a cerere o va inaintá la loculu competentu.

Nu desperámu! fiindca meritele care anteluptatorulu Présant'i'a Sea Eppulu Procopiu Ivacicovicu au facutu bisericeii și amatei Sale natiuni, in caltoriele pre la Vienn'a și Carlovitiu necrutíndu nici ostenelele, nici materialulu propriu, facandu spese enorme pâna ce au vedíutu scapata biserice'a și poporulu român de supremația ierarchiei serbesci, tóte acele fapte nobile ne intarescu in sperantie, ca și pre noi ne va mantuí de acésta osanda, dicemu nu desperámu, pentruca e adevératu pastoriu. Pastoriulu celu bunu sufletulu seu lu pune pentru oi, cara neimitulu fuge pentruca nu e adevératu pastoriu! Mai multi Eparchiotti.

Principatele române unite.

Cu ocaziunea serbárei dela 1 Septembre despre care amu impartasitu dupa dívarie din Romani'a și noi, s'au mai adaustu și alta memorabilitate și adeca serbarea de inaugurarea museului natiunalu. Eata cum continu'a „Trompet'a Carpatiloru“ și despre acést'a:

D. Ministru însoțit de membrii comitetului archeologicu, de corpulu universitaru și de unu publicu alesu, au intratu în partea localului Universității române, în care se afla asiediate museele. Intrarea localului eră decorata cu giurlande și flamure ca pentru o di de serbare, și unu lantiu de frundisii și de tapete se țineau neîntreruptu dea lăngulu scâneloru până la alu doilea câtu, unde eră pregatitu salonulu de inaugurare. Corulu vocale de la conservatoriulu român, sub conducerea dlui professore Cartu, au intonatu imnuri armonioșe în onôrea Mariei Sele Domnitoriulu și a solemnității, după care d. V. Alessandrescu Urechia, directorele ministeriului Culteloru și membru comitetului archeologicu alu instrucțiunei publice, a rostitu urmatoriulu discursu pentru inaugurarea museeloru naționali și în specia a celui dn antichități bisericesci.

Dle ministru, pré sânté și domniloru mei !

Candu națiunile începu a simți ca traiescu, candu ele i-si începu a-si întrevéde viitorulu, și-repôrta atentiunea cu iubire asupr'a trecutului lor și reculegu cu relegiositate suvenirile lui de gloria séu și chiaru numai de durere. Respectulu pentru asemeni suveniru, iubirea lor, suntu, în unu popor dovedi manifeste de propria vitalitate. Traiesce poporul ce se simte traindu și-si iubesc trecutulu seu. și vai ! de acelu popor care nu posedă suvenirea trecutului seu ! După cum mormintele reci și tacute ce ne încungioră, ca individi, suntu legature de respectu și de iubire între noi și pământulu ce le coprinde ; asiă fia-care popor, că sa fia lipitu cu inima sa de țiera ce o locuiesce, trebuie sa intalnescă în ea suvenirile seculilor amintirea gloriei și a lupteloru strabune, mormintele stramosilor !

Amintiri ale gloriei strabune ? Nu este locu în țier'a noastră, a cărui'a posesiune sa nu o fia sântitu Românulu cu sângele seu. Nu este mormentu, în care unu Domnu mare a adunatu osemintele braviloru cădiuti pentru așerarea țierei lor, și lănga carele acelu Domnu sa nu fi radicat unu altaru lui Ddieu.

Dara, domnule ministru pré sânté și domniloru, mei ; altarele nu se respectă mai multu de trecerea secloru asupr'a lor, cum nu respectă tempulu nici o lucrare a mâneloru omului ! și câmpiele unde alta-data glori'a se asiediasă sub flamurile strabune, abiă mai au câte o cruce care sa indice trecatoriilor, ca acolo s'a petrecutu o sânta lupta, o môrte pentru lege, dreptate și țiera ! Din multe chiaru n'a remasu de catu numele lor și la mai multe inca și numele li s'a stersu !

Eră tempulu, g dara, sa ne gandim a ne asigură suvenirile trecutului, că o națiune indiestrata de propria vitalitate, că o națiune care ne simțim traindu !

Inceputulu în acestu sensu e facutu : multiamita epoei de regenerare prin care trecemu. Eata acolo unu pictore bine inspiratu va esplică lumii, pe pândi'a sea, tóta glori'a modestei cruci dela Calugăreni. Dincolo, unu sculptore abile va destainu posterității în marmura și bronzu, traseturele geniale ale Stefaniloru, Mihailoru, Basarabiloru . . . Vedeti ici, invetiați naturalisti culegu trecutulu pământului român în fosile și petrefacțiuni ale unei creatiuni incetate, și dincôce anticariulu vine sa lumineze acelasi trecutu, prin colectionarea opereloru de arte, de industria etc. opere respectate inca de furia devastatoriă a tempului și adese și a ordeloru navalitôre.

Sa culegemu, dloru ne incetatu, sa adunăm cu amôre și entuasismu acele fasie ale trecutului nostru, ale gloriei strabune și în genere ale activității inteligintiei umane. Și mainainte de tôte sa multiamim acelor'a cari, pe candu cei multi din noi nu ne gândiam la acést'a, și-sacrificau viétia și averile, adunandu relicjele trecutului, dovedi ale sublimității spiritului uman.

La locul d'antăiu, la locul de onôre în acésta lista mica de barbati va fi deapurare d. Generariu Mavru, marele donatoru și primulu fundatoru alu secțiunei istorice generale a museului de antichități, și Romani'a are de a multiam dlii Generariu Mavru, nu numat pentru colectionarea ce i-a donatu, ci și pentru ca darulu acést'a a fostu unu adeveratu stimulu pentru guvernemântu și publicu.

Acestu sântu stimulu și asiú poté dice, directiune, datoresce comitetulu archeologicu din care me onoru a face parte, datoresce țier'a, asta prima serbare a deschiderii unei nóue divisiuni a museului de antichități. Importantia acestei nóue secțiuni, sub secțiunea eclesiastica, o apretiuiesce bine totu acél'a carele scie ca a alege la noi românii suvenirile altarului, este a culege însasi suvenirile Domniloru gloriosi și mari, cari deapurare au pusu temelie de altaru pe oseminte de bravi, cădiuti pentru așerarea moșiei celei mari.

Secțiunea eclesiastica a museului de antichități va atrage, cu dreptu cuventu, atentiunea ver cărui'a prin avutia, prin lucrările de arte, cari voru spune totor'a ca și Românulu a știutu, alta data macaru, sa faca din arti fiice ale bisericeii sele, Dera cu deosebire acésta secțiune ne va însuflă nóua Români-

loru, respectulu pentru marii Domni amintiti de atâtea lucrări ce neau lasatu ! Fia ca astfelu, inim'a româna redeseptata de amintirea fapteloru mari, sa bata mai tare, sa bata atâtea de tare în câtu sa-si scuture spuz'a rece a indiferentiei, ce o acopere inca ! Fia ca aceste batăi sânté ale inimei redeseptate, sa tramita în vinele nóstre unu sânge mai generosu și mai caldu, carele sa redea potere bracheloru nóstre obosite și cugutare româna fruntei prea multu amutite.

Eata colu dloru mei, sa radica sântele și mari umbre ale Neagoiloru, Radiloru, Bassarabiloru, Brancoveniloru ! Ce mici vomu fi la privirea lor ! Ce amu făcutu noi, pentru țiera, pentru Romanismu, și sa potemu privi în fatia aceste nemuritoare glorie ! Dieulu meu, spune tu generatiune ce ai făcutu, de mare, de bunu, de frumosu.

— Ce amu făcutu ?

— Amu radicatu și noi cá noi suflete mari ale mariloru nostri Domni, nnu templu... E templulu gloriosu și sântu alu unirei Româniloru. . .

Uitati, voi totți cari grabiti de a vedé binele țierei vóstre, uitati totu ce n'a facutu, ce n'a știutu séu n'a potutu face generatiunea noastră, căci avemu și noi o di de gloria : 24 Ianuariu.

Eata batăi'a noastră dela Calugăreni, dela Racov'a, dela Resboieni !

Sa traiesca 24 Ianuariu !

Sa traiesca unirea României !

Sub imprésiunea mariloru idee și simțieminte, miscate priu cuvintele de mai susu, publiculu a fostu introdusu în intrulu osebiteloru despartieminte destinate pentru pastrarea obiecteloru cu cari se gasescu până acum dotate diferitele divisiuni ale museului nationale. Aici s'au potutu în deadjunsu admira : 1-iu colectionarea zologica și mineralogica, oferita României la 1860, ca suvenire de inalta buna vointia și iubire fraterna din partea M. S. Regelui Italiei și inayutita cu numeroșe specimene din țiera adunata, prin buna îngrijire a autorităților respective ; 2-lea colectionarea interesante de tablouri istorice și altele, produse de geniulu modernu alu Româniloru ; 3-lea o summa de vestmente, cărti și totu fâclulu de odôre vechie bisericecei fôrte interesanti ca productiune de arte și monumente nationale desgropate de prin monastirile țierei ; 4-lea în fine remarcabilea și pretioșă donatiune a d. Generariu Mavru, coprindiatôre de cele mai rari antichități monetarie, și altele cari au începutu deja a da museului din Bucuresci o însemnatate meritabile în colegiulu institutiuniloru europene de acestu felu.

38—1

Concursu.

Devenindu vacante statiunile invetiatorești din comunele ort. or. în Protopresbiteratul Dobrei, următoarele ;

1) Rosicani, împreunatu cu unu salariu anualu de 126 f., 100 mes. cucuruзу, 10 mes. fasole, 12 orgi de lemne, cortelu liberu și gradina pentru legumi ;

2) Tisș'a, împreunata cu unu salariu anualu de 100 f. 80 mes. cucuruзу, 4 mes. fasole, 8 orgii lemne, cortelu liberu și gradina de legumi ;

3) Pancu-Seliscee, cu unu salariu anualu 100 f., 54 mes. cucuruзу 10 orgii lemne, cortelu liberu și gradina pentru legumi ;

4) Lapăjiulu de susu, cu salariu anualu 200 f., cortelu liberu, 8 orgii lemne și gradina pentru legumi ; și

5) Fintoagu, cu salariu anualu 80 f., 74 mesuri cucuruзу, 8 orgii lemne, cortelu liberu și gradina pentru legumi.

La care se deschide concursu până în 20 Septembrie a. c. st. v.,— doritorii de a ocupă un'a statiune din cele mai susu dișe, au a-si asterne concursele lor la subscrissulu timbrate până la dișulu terminu, dovedi :

a) ca suntu de religiunea orientali dreptcredinciosi, b) ca suntu clerici ori pedagogi absoluti, c) ca suntu cantareti buni, și au cunoscinti'a tipicului, d) ca suntu în privinti'a morala și politica cu caracteru nepetatu,

e) cu adeverire despre ocupaciunea avuta, și f) fiindu casatoriti, traiescu cu sociele lor în fric'a lui Domnedieu după bunacuviintia.

Districtualu Inspectoru alu Tractului Dobrei.

Dobr'a 5 Septembrie 1865.

Nicolau de Crainicu m. p.
Protopresbiteru.

Burs'a din Vienn'a 15/27 Septembrie 1865.			
Metalicele 5%	67	Actiile de creditu	173 50
Imprumutulu nat. 5%	70 95	Argintulu	107 50
Actiile de banca	778	Galbinulu	5 12 ⁵ / ₁₀